

Завдання аудиту дебіторської заборгованості

У статті розглядаються різні погляди авторів на завдання аудиту дебіторської заборгованості. З'ясовано, що кожен дослідник виокремлює різне коло завдань при аудиторських перевірках дебіторської заборгованості.

аудит, дебіторська заборгованість, завдання, перевірка

Процес господарської діяльності неминуче пов'язаний із зобов'язаннями. Під час проведення господарських операцій облікова інформація, для управління зобов'язаннями, повинна бути оперативною, всі зміни в динаміці зобов'язань мають фіксуватись максимально швидко і тим самим забезпечувати стійкість фінансового стану та платоспроможність підприємства.

Для прийняття управлінських рішень та подальшої безперервної і ефективної діяльності підприємства необхідно отримувати інформацію про реальний стан розрахунків із дебіторами, а це забезпечує саме аудит.

Питання організації та методики аудиту дебіторської заборгованості досліджували такі автори Беренда Н.І., Бутинець Ф.Ф., Гордієнко Н.І., Давидов Г.М., Зотов В.О., Карпенко М.Ю., Кириленко С.А., Кулаковська Л.П., Піча Ю.В., Савченко В.Я., Харламова О.В., Чернелевський Л.М..

До організаційних проблем аудиту дебіторської заборгованості відносять визначення мети та завдань.

Метою аудиту дебіторської заборгованості є підтвердження достовірності в усіх суттєвих аспектах та відповідність вимогам Закону України, П(С)БО або інших правил згідно із вимогами користувачів. Щодо визначення завдань то нами з'ясовано, що у різних літературних джерелах це питання розглядається по різному.

Метою статті є висвітлення та аналіз авторських підходів до визначення завдань аудиту дебіторської заборгованості.

Так автори Савченко В.Я. і Зотов В.О. вважають, що завданням аудиторської перевірки дебіторської заборгованості є:

- установлення реальності дебіторської заборгованості та простроченої заборгованості (за якою минув строк позовної давності);
- перевірка правильності списання заборгованості, строк позовної давності якої минув;
- перевірка достовірності відображення в обліку дебіторської заборгованості залежно від прийнятого методу визначення реалізації;
- перевірка правильності та обґрунтованості списання заборгованості;

• дослідження правильності оформлення і відображення в обліку заборгованості за виданими авансами, пред'явленими претензіями [5, с. 112].

Кулаковська Л.П. та Піча Ю.В. вбачають одним із необхідних завдань – встановлення достовірності сум дебіторської заборгованості, відображених у фінансовій звітності. Вони стверджують, що станом поточних розрахунків найточніше відображається рівень організації господарської і фінансової роботи, а також бухгалтерського обліку [4, с. 400].

Давидов Г.М. вважає основними завданнями аудиту дебіторської заборгованості наступне:

- встановлення реальності дебіторської заборгованості;
- перевірка наявності й стану дебіторської заборгованості, щодо якої минув строк позовної давності;
- перевірка правильності й обґрунтованості списання дебіторської, щодо яких минув строк позовної давності;
- перевірка правильності формування резерву сумнівних боргів за сумами безнадійних та сумнівних [3, с. 155].

Бутинець Ф.Ф. вважає, що основним завданням аудиту дебіторської заборгованості є:

- перевірка наявності договорів та їх реєстрація у відповідних журналах;
- вивчення законності операцій з дебіторської заборгованістю та реальності її відображення, зокрема, правомірності віднесення заборгованості до довгострокової чи поточної, дотримання законодавства при стягненні заборгованості по пред'явлених позовах, вивчення розміру заборгованості по відшкодуванню завданих збитків, правильності використання підзвітних сум і своєчасності надання авансових звітів підзвітним особам, законність і доцільність здійснення витрат через підзвітних осіб, можливість їх проведення за безготівковими розрахунками, реальності претензійних сум;
- перевірка правильності створення резерву сумнівних боргів: доцільності обраного методу створення, правильності розрахунку коефіцієнта сумнівності;
- вивчення порядку і джерел списання безнадійної заборгованості [1, с. 450].

Автори Гордієнко Н.І., Харламова О.В. Карпенко М.Ю. вважають, що основним завданням аудиту дебіторської заборгованості є:

- встановлення реальної дебіторської заборгованості;
- перевірка наявності простроченої дебіторської заборгованості;
- встановлення дебіторської заборгованості за якою минув строк позовної давності;
- перевірка правильності списання заборгованості, строк якої минув;
- перевірка правильності обліку дебіторської заборгованості;
- перевірка правильності й обґрунтованості списання заборгованості;
- перевірка нарахування резерву сумнівних боргів [2, с. 356].

Отже, узагальнюючи погляди різних авторів стосовно завдань аудиту дебіторської заборгованості, можна зазначити, що при перевірці дебіторської заборгованості аудитор повинен звернути увагу на встановлення реальності заборгованості, перевірити наявність простроченої дебіторської заборгованості, та підтвердити правильність відображення у бухгалтерському обліку і фінансовій звітності дебіторської заборгованості.

Список літератури

1. Бутинець Ф.Ф. Аудит : [Навч. посіб.] / Ф.Ф. Бутинець. – Житомир : ПП «Рута», 2002. – 678 с.
2. Гордієнко Н.І. Аудит, методика і організація : [Навч. посіб.] / Н.І. Гордієнко, О.В. Харламова, М.Ю. Карпенко [у 2-х частинах]. – Харків : ХНАМГ, 2007. – (163 і 294) 457 с.

3. Давидов Г.М. Аудит : [Підручник] / За ред. Г.М. Давидова, М.В. Кужельного [2-ге вид., перероб. і доп.]. – К. : Т-во "Знання", КОО, 2009. – 495 с.
4. Кулаковська Л.П. : Організація і методика аудиту / Л.П. Кулаковська, Ю.В. Піча. – К. : Каравела, 2004. – 568 с.
5. Савченко В.Я. Аудит : [Навч. посіб.] / В.Я. Савченко. – К. : КНЕУ, 2002. – 460 с.

Одержано 15.03.13

О.О. Решетов, доц., канд. філос. наук, З.В.Стежко, доц., канд. філос. наук
Кіровоградський національний технічний університет

Філософське вчення І. Канта

Значним і вагомим етапом у розвитку світової філософії є німецька класична філософія, яка представлена такими мислителями як І.Кант, Й.Фіхте, Ф.Шеллінг, Г.Гегель, Л.Фейєрбах. Кожний із вказаних мислителів створив оригінальну філософську систему. В даній темі філософію Й.Фіхте і Ф.Шеллінга розглянемо дуже коротко, схематично, більш детально з'ясуємо суть філософських поглядів І.Канта, Г.Гегеля, Л.Фейєрбаха.

Родоначальником німецької класичної філософії вважається І.Кант (1724 –1804 рр.). У своєму філософському розвитку І. Кант пройшов два періоди — докритичний (до 1770 р.) і критичний (після 1770 р.). У першому періоді Кант глибоко вивчає природознавство, розроблена ним концепція походження сонячної системи із гігантської газопилової туманності до цих пір є однією із фундаментальних наукових ідей в астрономії. Та зрештою Кант приходить до необхідності зайнятись філософським дослідженням ряду принципових проблем теорії пізнання. Він вважав, що вирішенню таких проблем філософії як проблеми буття, моралі і релігії повинно передувати дослідження можливостей людського пізнання і встановлення його межі. Необхідні умови пізнання закладені, згідно Канта, в самому розумі і є підґрунтям знання. Вони надають знанню характеру необхідності і всезагальності. Разом з тим вони є і межами достовірності знання.

Пристаючи до аналізу процесу пізнання, Кант виходить із визнання існування незалежного від свідомості людей зовнішнього світу. Він розрізняє поняття «річ в собі» і «річ для нас». «Речі в собі» (ноумени) — це речі як вони існують самі по собі, незалежно від нас; «речі для нас» (феномени) — це речі як вони сприймаються нами, являються нам. Кант стверджував, що людина має справу тільки з явищами, феноменами, які повністю відірвані від «речей в собі». Причому термін «річ в собі» має кілька значень: 1) «річ в собі» вказує на наявність зовнішнього збудника наших відчуттів і уявлень; 2) це всякий в принципі непізнаваний предмет; 3) це все те, що лежить поза досвідом; 4) це царина недосяжних ідеалів. Проголошуючи непізнаванність «речі в собі», Кант стає на шлях агностицизму.

З точки зору Канта знання є судженням, тобто поєднанням уявлень та понять у свідомості і через свідомість. Судження бувають аналітичними та синтетичними. Синтетичні судження, в свою чергу, можуть бути апостеріорними, коли є мислимий зв'язок між суб'єктом та предикатом, а виявляється він у досвіді і через досвід. Другим видом синтетичних суджень є судження апіорні, тобто такі, де зв'язок між суб'єктом і предикатом не засновується на досвіді. Таким чином, Кант виділяє два типи знання: